

Januari (opening)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

Het jaar is bijna voorbij en dus een goede gelegenheid om alle vrijwillig(st)ers en andere betrokkenen bij de vrouwenbibliotheek van harte te bedanken voor hun inzet en bijdrage gedurende het afgelopen jaar. Er is van alles gebeurd naast de vaste activiteiten: de leesgroep, de poëziegroep, de recensies die allemaal weer op enthousiaste belangstelling hebben kunnen rekenen. Jonna, het was bijna een traditie jou als eerste bedanken. Hierbij voor de laatste keer op deze manier, omdat je per 1 juni bent gestopt als heel actieve vrijwilligster. Voor mij en de bibliotheek is dat helaas, dat weet je. Ik ben altijd heel blij geweest met jouw werk én jouw ondersteuning. Natuurlijk kom je regelmatig nog steeds binnen lopen of laat je anderszins van je horen. Je blijft met de poëziegroep meedoen en schrijft zo nu en dan een recensie. Daar ben ik blij mee, dank je wel!

Recensies van (vrij) recent verschenen boeken maken nog steeds een belangrijk deel van de website uit. En ze vallen steeds duidelijker op. Zozeer dat de Koninklijke Bibliotheek bericht stuurde dat ze onze website wil archiveren als digitaal cultureel erfgoed. Een toenemend aantal recensenten heeft hieraan bijgedragen. Sommigen doen het al jaren, anderen zijn net begonnen, sommigen schrijven er een per maand, anderen een per jaar. Dankzij jullie krijgen de boeken aandacht, kunnen belangstellenden kijken of een titel hen aanspreekt en is de bibliotheek blij met de recensie-exemplaren van talrijke uitgeverijen. En ook dit jaar is een deel van de recensies terecht gekomen in de 'zelfgemaakte scheurkalender' van 2019. Dus dank je wel Ammy, Anneke, Bianca, Céline, Elsje, Fenneke, Fieke, Gretha, Hannah, Imke, Ine, Jonna, Kimberly, Linda, Maud, Maureen, Olaf, Pien en Rowen! Daarnaast hoop ik dat het geanimeerde recensentencafé waar we dit jaar mee begonnen zijn een goed gevolg gaat krijgen in het nieuwe jaar; en dat het zowel inspirerend mag zijn als een mooie mogelijkheid voor onderling contact en overleg. Aan iedereen, lezer, leenster/leener, vrijwillig(st)er, en belangstellende een mooi en inspirerend nieuw (boeken)jaar gewenst!

De eerste voorstelling van 2019 in het Utrechtse literaire theater Salon Saffier wordt een portret van een van de meest gelezen Franse schrijfsters, **Colette** (1873-1954). Sidonie-Gabrielle Claudine Mary Collette was een markante en veelzijdige

persoonlijkheid. Ze manifesteerde zich niet alleen met een omvangrijk en gevarieerd literair oeuvre, maar ook als journaliste, oorlogscorrespondente, recensente, actrice, pantomimespeelster en als minnares met unconventional ideeën over de liefde. Haar spraakmakende leven verwerkte ze regelmatig in haar boeken, zoals de *Claudine*-romans over haar jonge jaren, *La Retraite sentimentale* n.a.v. haar gestrande huwelijk met de veel oudere romancier en literatuurcriticus 'Willy'. In o.a. *La Vagabonde* beschrijft ze haar leven als variété-artieste. Drie latere romans over jaloezie, *Le Pur et l'Impur*, *La Chatte* en *Duo* beschouwde ze zelf als haar beste werk. Van meerdere romans is een film gemaakt, een toneelstuk en een musical. Tijdens de voorstelling zal Colette-vertaalster Kiki Coumans,

die onlangs de bundel *De eerste keer dat ik mijn hoed verloor, een zelfportret in verhalen* samenstelde, een portret schetsen van een eigenzinnige vrouw en schrijfster, controversieel en geliefd, met een volstrekt eigen benadering van haar onderwerpen. Daarnaast zullen er teksten van Colette worden voorgelezen, geïllustreerd met authentieke beelden.

Meer info en mooie uitspraken over Colette: <http://www.salonsaffier.nl/Programma+informatie.php?id=280&nav=2>

Op 20 december is een film over Colette in Nederland in première gegaan, **Colette**. Daarin wordt verteld over de tijd dat ze als simpel plattelandsmeisje rond 1900 de jonge bruid wordt van de beroemde, maar berooide schrijver Henri 'Willy' Gauthier-Villars en met hem haar entree maakt in de Parijse high society. Verveeld met haar nieuwe bestaan schrijft ze dagboeken vol met haar seksuele fantasieën, die uiteindelijk onder Willy's naam gepubliceerd worden als de novellereeks **Claudine**. De sensuele verhalen zijn een hit, en Willy en Colette groeien uit tot het bekendste koppel van Frankrijk. Tot Willy haar op een dag verraadt. Recensies over de film klinken enthousiast. Meer

info: <https://www.filmladder.nl/film/colette-2018/synopsis/utrecht>

Nog iets over het oude jaar. Vanwege allerlei persoonlijk gedoe binnen de Zweedse Academie is de Nobelprijs voor de

Literatuur dit jaar niet uitgereikt. Als reactie daarop heeft een groep Zweedse intellectuelen de 'Nieuwe Academie' opgericht en een alternatieve (eenmalige?) Nobelprijs in het leven geroepen. Deze maand is de prijs in ontvangst genomen door de Frans-Afro-Caraïbische **Maryse Condé**. Haar vriendin *Mineke Schipper* was erbij en schreef er in Trouw een mooi artikel over. Haar boeken worden uitgegeven bij *In den Knipscheer* en we hebben er een flink aantal in de bibliotheek staan. Van de Knipscheer-website:

"Ze werd geboren op Guadeloupe in 1937. Maryse Condé is een weldaad voor de Cariben én de rest van de wereld. Zij beantwoordt als geen ander uit de archipel aan de eisen die aan hedendaagse auteurs gesteld kunnen worden: ze schept personages met wie lezers zich wereldwijd kunnen identificeren om hun menselijk handelen, denken en voelen. Die personages zijn grillig, ontembaar en overschrijden stevast etnische grenzen. Condé rukt zich in haar literatuur los van voorgebakken groepsidentiteit. Zij weet overtuigend de veelzijdigheid van ervaringen en van nieuwe identificatiemogelijkheden onder woorden te brengen. Het gelauwerde werk van Maryse Condé vormt zodoende een scherpe kritiek op voormalige en hedendaagse zwarte-identiteitsbewegingen. (...) In *Tituba, de zwarte heks van Salem* worden aspecten van de westerse, in het bijzonder joodse beschaving, in een alleszins gunstig licht geplaatst en tegenover gerechtvaardigde kritiek op weer andere aspecten. Enerzijds worden mensenrechten door dik en dun verdedigd, anderzijds is er intolerantie en discriminatie. Maryse Condé's bestseller, de dubbeldikke roman 'Ségou', onderspoelt het door literaire en wetenschappelijke stereotyperingen dichtgegroeide beeld van de slavernij. Zij realiseert dit door in detail de invloed van het Arabische expansionisme en van de Afrikaanse collaboratie bij de slavenhandel - plundering, verkrachting, verkoop, terreur, opstanden en wat dies meer zij - te beschrijven. Zodoende vervreemdt Condé haar lezers van het vertrouwde en maakt ze vertrouwd met het vreemde. (...)"

Het Trouw-artikel:

<https://www.trouw.nl/cultuur/schrijfster-maryse-conde-ontvangt-de-alternatieve-nobelprijs-literatuur-is-geen-wapen-~ab86f655/>

Onlangs uitgebrachte titels

- In **Oude Dozen** kijkt *Marja Vuijsje* terug op de Tweede Feministische Golf, haar eigen leven en dat van de min of meer feministische vriendinnengroep die toen gevormd werd. Het idee van het boek ontstond toen het Marja Vuijsje begon op te vallen hoe vaak ze afgedankte feministische boeken in oude dozen langs de weg zag staan. Die afgedankte boeken zijn bijvoorbeeld *De tweede sekse* van Simone de Beauvoir, en *De schaamte voorbij* van Anja Meulenbelt. Achter die boeken doemt de cultuur op van jongeren die vonden dat alles anders moest. Een deel van de naoorlogse generatie wilde af van de braafheid van hun vaders en moeders. Ze vormden een tegenbeweging die onder meer het christendom, de sekseongelijkheid, Amerika, het kapitalisme en truttige ouders aanklaagde.

- **Deze ontspoorde wereld** is een indringend dagboek van een Duits-Joodse onderduikster. *Paula Bermann* woonde met haar Nederlandse man in Amsterdam en hield van 1940 tot 1944 een dagboek bij. Het vormt een beklemmend verslag over de wereld in oorlog, haar Nederlandse gezin, haar familie in Duitsland. Ze is politiek zeer goed geïnformeerd en beschrijft het dagelijks leven in Amsterdam en vanaf 1942 in onderduik in Jutphaas gedetailleerd. Tussen de regels door klinken haar angsten en verlangens, en haar weerzin tegen een opgelegde identiteit: zowel Duits als Joods. Als Duitse wordt ze gewantrouwd, als Joodse opgejaagd. Ook klinken haar weemoed, boosheid, zorg om de kinderen, afkeer van haar landgenoten en angst voor verraad. Het dagboek eindigt abrupt als ze opgepakt wordt en via Westerbork naar Bergen-Belsen gedeporteerd. Haar drie kinderen overleven de oorlog.

- Hierbij aansluitend wil ik, ook al past het volgens de letter misschien niet helemaal bij de titelcollectie van de vrouwenbibliotheek, *Chaja Polak's* en haar **De man die geen hekel had aan Joden** vermelden. "Dit boek is uit noodzaak geboren", zegt ze. "het is een literaire aanklacht tegen onze tijd, een tijd van onwetendheid. Het gebrek aan kennis vertekent de historische waarheid van de Tweede wereldoorlog." Ze schreef het als reactie op het weinig kritisch ontvangen boek *Oorlogsouders* over de vrijwillige Waffen-SS'er Willem van Boetzelaer, geportretteerd door zijn dochter Isabel. *Chaja Polak* keert zich tegen de nivellering van slachtoffers en daders en onthult haar persoonlijk zoektocht naar het verleden van haar ouders. Ze schreef eerder o.a. het prachtige *Twintig*

minuten (zie: <https://vrouwenbibliotheek.nl/2016/03/04/twintig-minuten-door-chaja-polak/>)

- *Alice Zeniter* heeft een Algerijnse vader en een Franse moeder en groeide op in een dorp in Frankrijk. In **De kunst van**

het verliezen, dat vorig jaar in Frankrijk de Prix Goncourt won, laat ze een jonge zelfstandige vrouw met vergelijkbare afkomst geconfronteerd worden met de politieke islam, de aanslagen en het daarmee gepaard gaande wantrouwen jegens immigranten. De vrouw gaat vervolgens het verleden van haar opa onderzoeken die in 1962 met zijn gezin naar Frankrijk vluchtte, en hun leven daarna. Wat betekenen haar familiegeschiedenis en Algerije eigenlijk voor haar identiteit? Zowel de geschiedenis van de Algerijnen die in de onafhankelijkheidsoorlog de kant van de Fransen kozen en hun lot daarna, als de beschouwing over identiteit zijn even boeiend als actueel.

- **Maeve Brennan** was een Iers schrijfster (1917-1993), die als tiener naar de V.S. verhuisde (haar vader was IRA-propagandachef en werd de eerste Ierse ambassadeur), waar ze een turbulent leven leidde (o.a. als journaliste bij the New Yorker), maar zich altijd buitenstaander bleef voelen. Ze eindigde triest en eenzaam. *Een bezoek* is haar eerste fictiewerk. Het manuscript werd pas na haar dood gevonden en is nu in het Nederlands vertaald. De novelle vertelt over de 22-jarige Anastasia, die na de dood van haar beide ouders terugkeert naar haar geboortestad Dublin. Ze ontdekt dat ze niet welkom is bij haar grootmoeder, die haar leven wijdt aan de nagedachtenis van haar geliefde zoon, Anastasia's vader. Wat volgt is een pijnlijke confrontatie van een harde oude vrouw en een in het nauw gedreven, angstige, maar soms niet minder harde kleindochter. De sombere, koude omgeving en het grote kille huis, waar de regen altijd tegen de ruiten slaat en de open haard alleen 's avonds brandt, maakt de situatie nog grimmiger - evenals het vrijwel totale isolement van beide vrouwen. Het op zoek gaan naar een thuis dat alleen nog bestaat in de herinnering is een thema dat regelmatig terugkomt in het werk van *Maeve Brennan*. Ook huizen spelen vaak een belangrijke rol in de verhalen. Trouw-recensente Shira Keller maakt duidelijk dat de schrijfkwaliteit van Maeve Brennan in **Het bezoek** nog niet helemaal uit de verf komt, in de vorig jaar in vertaling verschenen bundel **De twaalfjarige bruiloft** wel, "wonderschoon". In 2004 is een nog niet vertaalde biografie over haar verschenen van Angela Bourke, *Homesickness at the New Yorker*, in 2016 een heruitgave. Trouw-artikel: <https://www.trouw.nl/cultuur/maeve-brennan-s-een-bezoek-is-wat-onrijp-maar-de-twaalfjarige-bruifloft-is-schitterend~ad29bf3a/>

Activiteiten en boeken-nieuws in Utrecht en daarbuiten:

- Deze weken draait in de Nederlandse bioscopen **Becoming Astrid**, een biografische film over de Zweedse (jeugd)boekenschrijfster *Astrid Lindgren*. Vooral de jaren als tiener en jonge vrouw komen in flash backs aan bod als de hoogbejaarde Astrid postzakken vol fanmail doorleest, de stemmen van jonge brieven-schrijvers klinken: hoezo begrijpt ze precies wat een kind bezielt, terwijl ze zelf die tijd allang achter zich heeft gelaten? De film toont ook hoe ze een baantje krijgt bij een lokale krant, verliefd wordt op haar getrouwde, veel oudere hoofdredacteur, van hem zwanger raakt. Haar keuze gaf haar de kracht en het zelfvertrouwen een ander pad te kiezen dan van haar in die tijd werd verwacht. Ze volgde haar hart en ontwikkelde zo haar passie voor schrijven.

Meer

info: <https://filmkrant.nl/recensies/becoming-astrid/> en <https://www.filmladder.nl/film/becoming-astrid-2018/stad/utrecht>

- Op 27, 28 en 29 januari treedt de Amerikaanse zangeres/singersong-writer **Patti Smith** op in TivoliVredenburg. De eerste twee avonden met dezelfde band, maar met een verschillend programma, op de 29e presenteert ze een intieme 'spoken word show'. Met elf studioalbums op haar naam heeft de 'godmother of punk' genoeg om uit te kiezen, waaronder hits als *Dancing Barefoot*, *Because The Night* en *People Have The Power!* *Banga* is haar laatste album. Ze combineert veel verschillende stijlen en schept een eigen wereld waarin rock samenkomt met schone kunsten, verering van heiligen en haar artistieke helden en poëzie. Naast muziek maken schrijft ze ook, o.a. *Just Kids*, *M-train* en *Devotion*. Meer

info: <https://www.tivolivredenburg.nl/agenda/patti-smith-and-band-28-01-2019/>

- Op 6 januari spelen in TivoliVredenburg Nora Fischer en het Spectra Ensemble de nieuwe muziek- en poëziecyclus **Dreams of Airs**(2017-18) van **Rozalie Hirs**. Het letterlijk en figuurlijk prikkelende stuk is een combinatie van gesproken woord, livemuziek, elektronische muziek en beelden. Componiste en dichteres *Rozalie Hirs* begeeft zich ermee in een magische klankwereld en wil een hallucinant fenomeen laten horen: op basis van een verschil kunnen horen met je linker- en rechteroor kan je gehoor/brein(?) een 3e toon aanmaken, met een bijzonder effect. Meer

info: <https://www.tivolivredenburg.nl/agenda/spectra-06-01-2019/>

- In Echt zullen komende maand de deuren van het **Museum van de Vrouw** na een langdurige verbouwing weer open gaan. Het museum belicht het leven van de vrouw in al haar facetten en plaatst de geschiedenis van de vrouw in een hedendaags perspectief. Het biedt daarmee verrassende en interessante inzichten in ons eigen leven van alledag. Vanaf 12 januari is de tentoonstelling **Modegek** te zien, een weergave in vogelvlucht van 150 jaar westerse modegeschiedenis. Het

geeft een overzicht van de trends in de mode vanaf 1850 tot nu. Geen extravagante haute couture, maar kleding en accessoires uit de eigen collectie, veelal gedragen door vrouwen uit de regio. Met de verandering in het modebeeld wordt ook de verandering van het vrouwbeeld duidelijk. Meer info: <https://mailchi.mp/d0146844ca20/museumvandevrouw>

Bibliotheeknieuws:

- Op 25 januari houden we ons 2e recensentencafé voor alle huidige recensenten. Andere belangstellenden zijn overigens ook welkom. Na Virginia Woolf's *How Should One Read a Book?* nu de column *Leidraad* als inspiratiebron om verder te praten over boeken en erover schrijven. - De *zelfgemaakte scheurkalender 2019* af is en bij ons in de bibliotheek te koop. Net als vorig jaar staan er weer een aantal recensies (9) van ons op. Het thema is LUCHT, en links of rechtsom verwijzen ook de recensies daarnaar. Op de website <http://zelfgemaaktescheurkalender.nl> vind je allerlei informatie over het maakproces, de bijdragen, verkooppunten etc.

- Nu het nog moeilijk lukt om (als opvolging) een webmaster te vinden die dit voor langere tijd zou willen doen, hebben studenten van het Grafisch Lyceum Utrecht zich gemeld om de technische 'achterkant' van de website van een 'onderhoudsbeurt' te voorzien. Vooralsnog gaat het geen gevolgen hebben voor de 'voorkant', tenzij zij onderweg verbeteringsvoorstellen hebben. Het is voor hun een begeleide oefenopdracht voordat ze de praktijk in gaan. De eerste kennismaking met de drie jongens(!) is geweest. Het is welkom als gebruikers van de website die merken dat onderdelen niet of niet goed functioneren dit via ons mailadres laten weten.

- Ook zijn we op zoek naar iemand die boeken in de catalogus wil invoeren. Dat kan gewoon thuis achter de computer op basis van de lijst met nieuwe boeken die bij de bibliotheek binnen komen. Het zou fijn om te kunnen laten weten welke recente boeken in de collectie zitten. Dus als je bij dit klusje zou willen helpen, laat het ons weten! (info@vrouwenbibliotheek.nl)

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Foon van Marente de Moor, *Hotel Claremont* van Elizabeth Taylor, *Transcriptie* van Kate Atkinson, *Bezit* van Lionel Shriver, *Mijn Italiaanse moeder* van Violet Leroy, *Vrouw achter de piano* van Veerle Janssens, *Oude dozen. Een min of meer feministische leesgeschiedenis* van Marja Vuijsje, *Altijd augustus* van Maria Barnas, *De honderd waterputten* van Salaga van Ayesha Harruna Attah, *Liefdesdienst* van Julia Franck

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd:

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/03/nachtboot-door-maria-barnas-2/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/04/de-wereld-waar-ik-buiten-sta-door-hanny-michaelis/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/06/reddende-engel-door-renate-dorrestein/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/08/mijn-verhaal-door-michelle-obama/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/10/een-schip-vol-meloenen-door-inez-van-dullemen/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/12/een-ongewoon-huwelijk-door-tayari-jones/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/15/de-eeuw-van-gisele-door-annet-mooij/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/17/het-gat-in-de-tijd-door-jeanette-winterson/>

<https://vrouwenbibliotheek.nl/2018/12/18/probeer-om-te-keren-%E2%80%8B%E2%80%8Bdoor-marijn-sikken/>

De **leenbijdrage voor 2019** is vanwege de komende btw verhoging vastgesteld op € 26,-. Je kunt hiervoor vanaf nu en het hele volgende jaar onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van *Stichting Es Scent* o.v.v naam en '**leenbijdrage 2019**'. Meer overmaken om de vrouwenbibliotheek extra te ondersteunen mag natuurlijk altijd. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via onze website. Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.